

Skötselplan för naturreservatet Lärkemossen

Länsstyrelsen i Älvsborgs län
1981

Innehållsförteckning

1. ALLMÄN BESKRIVNING
 - 1.1 Data
 - 1.2 Naturbeskrivning
 - 1.3 Kommunikationer
 - 1.4 Naturvårds förvaltning
2. FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET
3. DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN
 - 3.1 Allmänna mål för reservatets skötsel
 - 3.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel
 - 3.3 Sociala anordningar
 - 3.4 Kostnader för naturvårdsförvaltningen
4. LITTERATURFÖRTECKNING

1. ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Data

Benämning:	Naturreseptatet Lärkemossen.
Kommuner:	Alingsås och Vårgårda.
Socknar:	Magra, Södra Härene, Bergstena och Kullings-Skövde.
Fastigheter och ägare:	Se separat förteckning.
Kartor:	Ekonomiska 07283, 07284, 07293 Topografisk 7C NV.
Läge:	I norra delen av Vårgårda kommun, vid gränsen till Skaraborgs län.
Areal:	560 ha myrmark, varav ca 75 ha bevuxen med björk och tall.
Syfte med avsättningen:	Att skydda ett orört och biologiskt intressant myrkomplex.

1.2 Naturbeskrivning

Lärkemossen bildar tillsammans med Fåglumsmossen, som till större delen ligger i Skaraborgs län, ett ca 10 km² stort myrkomplex i gränzonen mellan södra Västergötlands kuperade skogsområde och västgötaslätten. Myrområdet, beläget ca 90 m över havet, genomrinner av Hagöbäcken-Dänningen och avvattnas vidare till Nossan som mynnar i Väneren. De båda mossarna ligger på ömse sidor om den skogbevuxna Hagö men står i förbindelse med varandra genom den långsmala Halsamossen i väster.

Myrområdets omgivning är huvudsakligen bevuxna med botaniskt och zoologisk fattiga barrblandskogar. Undantag utgör framför allt Korpes huvud, Hagös sydsida Långalidsudden och ytterligare några smålokaler med bl a rik flora. Det har dock inte ansetts motiverat att låta reservatet inkludera fastmarkslokaler belägna utanför myrområdet. Den zon av omgivningen som dräneras till mosselaggen är mestadels 0,5-1,0 km bred; tillrinningsområdet är relativt litet.

Berggrunden i området består huvudsakligen av grå gnejs.

Inslag av grönstenar förekommer här och var, t ex på den ovannämnda Långalidsudden, där man finner en lättvittrad form av amfibolit.

Lärkemossen sträcker sig drygt 4 km i öst-västlig riktning och är ca 1 km bred. Hagöbäcken med omgivande skogsridåer och igenvuxna sidvallsängar delar upp mossen i två skilda plan. Snett över den östra delen löper fyra markanta dråg med fastmarksvatten norrut. Här finns också vidsträckta kärrtor.

Västra delen av Lärkemossen har en mer utpräglad högmossekaraktär med ett högre, centralt plan som sluttar åt alla sidor. Längs mossekanten i söder och öster framrinner Hagöbacken. Torvtäkt bedrivs fortfarande i mossens västligaste del, som därför utesluts ur reservatet.

De två nämnda mosseplanen är nästan helt öppna så när som på en och annan liten martall och buskartad björk. Skog finns bara längs Hagöbacken-Dänningen, fr a björk och tall, på Halsamossen, mest tall, på ett par små fastmarksholmar i södra delen av Fåglumsmossen och i några mindre kärrområden (björk) i övrigt (se trädskiktskarta)

I mossevegetationen dominerar arter som klockljung, tuvsäv, ljung, tranbär och rosling, medan tuvdun och ängsull är mer sparsamt förekommande. Artsammansättningen i bottenkiktet är typisk för västsvenska mossar, med *Sphagnum fuscum*, *S. magellanicum*, *S. rubellum* etc. Ovanligare inslag ute på mossen är strandlummern och den nordliga laven *Cladonia subfurcata*.

Kärrvegetationens karakteristiska inslag är myrliljan i juli-augusti lyser stora ytor vackert gula av denna art. I höljor och gölar växer här vitag, brunag, kallgräs etc. Några kärr domineras helt av flaskstarr och trådstarr, och ställvis förekommer vitstarr. Botaniskt intressantast är rikkärrsvegetationen i mossens östra del, där man bl a finner rikligt med sumpnycklar, lik som arter som ullsäv, myggblomster och dvärgbjörk samt mossorna *Sphagnum warnstorffii* och *Campylium stellatum*.

I sydvästligaste delen av Fåglumsmossen utbreder sig ett vidsträckt kärr som, säkerligen beroende på amfibolitförekomsten i närliggande bergbranter, är floristiskt mycket intressant. Bl a växer här tagelstarr, knagglestarr, strängstarr, tagelsäv, myggblomster och sumpnycklar, liksom mossan *Scorpidium scorpioides*.

Till fågelfaunan hör 12-15 par ljungpipare, varav några i Skaraborgsdelen. Vissa år häckar 1 par tranor, tidigare har 2 par häckat. Småflockar av denna art vistas under sommaren ofta i området utan att häcka. Grönben, storspov (ca 10 par) och enkelbeckasin (talrik) tillhör också häckfågelfaunan. Ängspiålar, sånglärka, buskskvätta och gulärka är talrikast bland de bofasta tättingarna.

1.3 Kommunikationer

Allmänheten kan nå reservatet via korta promenader från t ex allmänna vägen 42 (Vårgårda-Trollhättan) eller enskilda vägen 232 (Fötene, Södra Härene-agö)

1.4 Naturvårdsförvaltning

Ansvar för naturreservatets skötsel och tillsyn åvilar skogsvårdsstyrelsen såsom naturvårdsförvaltare. Förvaltaren skall kontinuerligt samråda med länsstyrelsen och markägarna. Innan åtgärder enligt skötselplanen vidtas skall markägarna informeras.

Planen är efter hörande av naturvårdsverket fastställd av länsstyrelsen. Åtgärder som ej berörs i skötselplanen eller som strider mot denna, liksom en reviderad plan måste underställas

nämnda instanser.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

Se länsstyrelsens beslut om naturreservat.

3. DISPOSITIONS-. OCH SKÖTSELPLAN

3.1 Allmänna mål för reservatets skötsel

Eftersom målsättningen är att bevara myrområdet i påverkat, ursprungligt skick, krävs inte någon form av löpande skötsel.

3.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel

Myrmarken skall lämnas att utvecklas fritt och någon skötsel är inte aktuell. Detta gäller även de trädbevuxna delarna av myrmarken och de smärre fastmarksholmar som ingår i reservatet.

Befintliga diken får inte underhållas utan lämnas att växa igen.

Jakträtt berörs ej av reservatsbestämmelserna. Befintliga jaktorn och skjutgator får underhållas (se karta angående placering).

3.3 Åtgärdsplan för sociala anordningar

Syftet med reservatet är i första hand vetenskapligt kulturellt och någon kanalisering av besökare till området är inte aktuell. För närvarande är besöksstrycket relativt jämnt fördelat över myrområdet. Allmänheten kan från allmänna vägar, eller enskilda med statsbidrag, via korta promenader nå flera olika delar av myrområdet. En utökning av antalet parkeringsplatser för bilar synes inte heller motiverad. Skyltar med information till allmänheten bör sättas upp på några få strategiska platser i mossekanten, Lämpligen SO om Hagö, vid kärret i nordöstra delen av Lärkemossen och längst i väster.

3.4 Kostnader för naturvårdsförvaltningen

Kostnaderna för naturvårdsförvaltning en torde i huvudsak inskränka sig till utgifter i samband med utmärkning, skyltning, tillsyn och administration.

4. LITTERATURFÖRTECKNING

Jacobsson, Stig. 1974. Naturinventering av Lärkemossen-Fåglumsmossen. Länsstyrelsen i Älvsborgs län 1977:3.

